

Sygn. akt XV C 1467/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Małgorzata Misiurna

Protokolant stażysta Katarzyna Ignacek

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2016r. w Gdańsku

sprawy z powództwa R. S. i M. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w G.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w G. na rzecz powodów R. S. i M. S. kwotę 8.300 zł (osiem tysięcy trzysta złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 27 lipca 2011r. do dnia 31 grudnia 2015r., z dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo pozostałym zakresie;

III. zasądza od powodów R. S. i M. S. solidarnie na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w G. kwotę 3617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje ściągnąć od powodów R. S. i M. S. solidarnie na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego (...) kwotę 2368,85 zł (dwa tysiące trzysta sześćdziesiąt osiem złotych i 85/100) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt XV C 1467/12

UZASADNIENIE

Powodowie R. S. i M. S. wnieśli pozew przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w G., w którym domagali się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 90000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lipca 2011r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu.

W uzasadnieniu swojego żądania powodowie wywiedli, że są właścicielami gospodarstwa rolnego o powierzchni łącznej 44.34.75ha, obejmującej działki:

- w miejscowości B.:

a) działka numer (...) o powierzchni 17.71.00ha stanowiąca grunty orne klasy III i IV, łąki, pastwiska oraz użytki rolne zabudowane (KW (...)),

b) działka numer (...) o powierzchni 02.24.00ha, stanowiąca grunty orne III i IV klasy oraz łąki (KW (...))- M. S. ;

- w miejscowości D. (KW (...)):

a) działka numer (...) o powierzchni 02.14.00ha stanowiąca grunty orne III i IV klasy,

b) działka numer (...) o powierzchni 05.40.75ha stanowiąca grunty orne III klasy, łąki i nieużytki

Powodowie wskazali, że na nieruchomości stanowiącej ich gospodarstwo rolne znajdują się liczne urządzenia elektroenergetyczne w znacznym stopniu ograniczające, a nawet uniemożliwiające prowadzenie działalności rolniczej. Ponadto wskazali, że z uwagi na usytuowanie tychże urządzeń na działce siedliskowej stanowią one zagrożenie dla ich życia i zdrowia oraz uniemożliwiają przeprowadzenie istotnych dla gospodarstwa inwestycji.

Powodowie dalej podali, że największe zagęszczenie urządzeń znajduje się na działce numer (...), której powierzchnia wynosi 17.71.00ha i która stanowi obok gruntów orných, także działkę siedliskową. Przez działkę przebiega, bowiem linia napowietrzna (...) na słupach kratowych, linia napowietrzna (...), słupowa stacja transformatorowa oraz linia napowietrzna (...). Linie napowietrzne są umieszczone na słupach (w tym trzy amasty, cztery słupy pojedyncze i dwa duże słupy) wyłączając definitywnie znaczną część z użytkowania przez powodów. Linie przesyłowe, z uwagi na rozmieszczenie słupów przebiegają w pobliżu zabudowań gospodarczych oraz budynku mieszkalnego.

Następnie powodowie podali, że na działkach (...), przez które przebiega linia napowietrzna (...), znajduje się łącznie pięć urządzeń, w tym dwa duże słupy o rozpiętości drutów 23m, dwa słupy pojedyncze i jeden a.. Natomiast druty przebiegające nad działką numer (...) są ułożone tak nisko, iż przy wykonywaniu prac polowych trzeba je unosić.

R. i M. S. wskazali, że z uwagi na usytuowanie urządzeń przesyłowych strony pozwanej mają ograniczoną możliwość wykorzystania swego gospodarstwa.

Pismem z dnia 14 kwietnia 2011r. powodowie wystąpili do pozwanej Spółki w oparciu o przepis art. 225 K.c. z wezwaniem o dobrowolne uregulowanie na ich rzecz wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. W odpowiedzi spółka pozwana wskazała, iż odmawia opłat z tytułu posadowienia urządzeń energetycznych na działkach nr (...) w miejscowości B., gdyż po dokonaniu analizy dokumentów archiwalnych, wynika, że na działkach nr (...) nabyła ona status posiadacza służebności gruntowej obciążającej przedmiotowe nieruchomości.

Powodowie wskazali, że byli inicjatorami postępowania ugodowego przed Sądem Rejonowym (...), jednakże na zawarcie ugody nie zgodziła się pozwana spółka.

Następnie powodowie wywiedli, iż strona pozwana nie kwestionując usytuowania wskazanych urządzeń na wymienionych działkach wnioskiem z dnia 29 sierpnia 2011r. wystąpiła do Sądu Rejonowego (...) o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej na wskazanych wyżej działkach. Postanowieniem z dnia 15 lutego 2012r. sygn. akt (...) Sąd Rejonowy (...) oddalił wniosek, a strona pozwana złożyła apelację od postanowienia do Sądu Okręgowego (...).

Przy wyliczeniu wartości dochodzonego wynagrodzenia za bezumowne korzystanie strona powodowa przyjęła za okres od maja 2001r. do chwili obecnej przedstawione wartości:

1. 32.200zł tytułem ujemnych skutków agrotechnicznych istniejących linii elektroenergetycznych;
2. 6.000zł tytułem wyłączenia części powierzchni posiadanych gruntów z produkcji;
3. 51.800zł tytułem wynagrodzenia za zajęcie pod urządzenia elektroenergetyczne siedliska.

Strona powodowa wyliczyła, że dochodzona należność dotyczy wynagrodzenia za wyłączoną część powierzchni nieruchomości z produkcji, wartość utraconych w związku z tym dochodów z produkcji, wartość prac agrotechnicznych pozostających w związku z posadowieniem słupów, wartość nadpłaconego podatku rolnego, wartość utraconych dopłat bezpośrednich a także wyrównanie szkody w związku z ograniczeniami w realizacji inwestycji.

Powodowie podali, że co prawda zajęcie części ich nieruchomości przez umieszczenie na niej linii energetycznych, stanowiących własność pozwanej, jest władaniem przez pozwanego tą częścią nieruchomości, które nie pozbawia ich

jako właścicieli faktycznego władztwa, ale narusza ich prawa w inny sposób. W związku, z czym mogą dochodzić roszczeń przewidzianych w przepisach art. 224 i 225 k.c.

R. S. i M. S. wskazali, że zgodnie z oświadczeniem złożonym w sprawie (...) zajęta część nieruchomości powodów strona pozwana posiada w złej wierze, a korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, nawet realizowane w dobrej wierze, nie wyłącza, o ile nie uczynią tego strony, uprawnienia właściciela do żądania wynagrodzenia. Zatem w ocenie powodów, twierdzenie, iż pozwana Spółka jest posiadaczem służebności nie pozbawia strony powodowej żądania wynagrodzenia w oparciu o przepis art. 224 § 2 K.c. w związku z art. 230 i 352 § 2 k.c.

W związku z postanowieniem Sądu Rejonowego (...) (sygn. akt (...)) stwierdzającego nabycie przez stronę pozwaną przez zasiedzenie z dniem 30 września 2007r. służebności gruntowej na działce (...) położonej w miejscowości B., gmina K. (KW (...)), odnośnie linii napowietrznej wysokiego napięcia (...) nr (...) z ograniczeniem do części działki o powierzchni 0,3424ha stanowiącej pas gruntu, przez który przebiega linia energetyczna o długości 526,77 metrów i szerokości 6,5 metra, pismem z dnia 27 lipca 2015r. (k. 371-372) powodowie zmodyfikowali żądanie pozwu – poprzez żądanie zasądzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z niżej wskazanych nieruchomości, przez które przebiegają linie:

1. działka (...) (B.) odnośnie linii 15kV nr (...) za okres od maja 2001r.;
2. działka (...) (B.) odnośnie linii 0,4kV nr (...) za okres od maja 2001r.;
3. działka (...) (B.) odnośnie linii 110kV nr (...) za okres od maja 2001r. do września 2007r. (zasiedziانا służebność)
4. działka (...) (B.) odnośnie linii 110kV nr (...) za okres od maja 2001r.
5. działka (...) (B.) odnośnie linii 110kV nr (...) za okres od maja 2001r.
6. działka (...) (B.) odnośnie linii 0,4kV numer (...) od maja 2001r.;
7. działka (...) (D. - poprzednio numer (...)) odnośnie linii 0,4kV od grudnia 2007r.

W odpowiedzi na pozew, (...) S.A. z siedzibą w G. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie solidarnie od powodów kosztów procesu.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwana wyjaśniła, iż na działce powodów o numerze ewidencyjnym (...) w miejscowości B. posadowiona jest linia wysokiego napięcia 110 kV, linia średniego napięcia 15 kV biegnąc wzdłuż granicy nieruchomości oraz linia niskiego napięcia 0,4 kV. Pozwana spółka następnie wskazała, iż linia średniego napięcia 15 kV została wybudowana na podstawie decyzji wywłaszczeniowej z 7 listopada 1974 roku. Przepis art. 35 ust. 1 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości w brzmieniu obowiązującym w okresie, którego dotyczy spór, we wskazanych w nim okolicznościach dawał, podstawę do ograniczenia własności nieruchomości, mieszczącego się w granicach szeroko rozumianego pojęcia wywłaszczenia. Skutkiem ostatecznej decyzji administracyjnej wydanej na podstawie tego przepisu było ograniczenie prawa własności nieruchomości przez ustanowienie trwałego obowiązku znoszenia przez właściciela w sferze, w której może być wykonywana własność nieruchomości, stanu ukształtowanego przebiegiem zainstalowanego urządzenia przesyłowego. W ocenie pozwanej ograniczenie własności nieruchomości ustanowione na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości jest ujmowane jako swojego rodzaju służebność, nazywaną służebnością publiczną lub służebnością przesyłową. Tym samym zdaniem (...) S.A. powodowie nie mają podstawy do żądania wynagrodzenia za istnienie tej linii na nieruchomości o nr ewidencyjnym (...)w oparciu o art. 225 k.c., czyli przy przyjęciu złej wiary pozwanej za okresy sprzed dnia wniesienia powództwa.

Dalej pozwana wywiodła, iż na tej nieruchomości znajduje się również linia wysokiego napięcia 110 kV wybudowana w 1977 roku oraz linia niskiego napięcia 0,4 kV wybudowana w 1973 roku podczas powszechnej elektryfikacji wsi B..

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 lipca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (tekst jedn. Dz. U. z 1954 r. Nr 32, poz. 135), poprzednik prawny pozwanej mógł przeprowadzać inwestycje linowe. Zdaniem pozwanej posiadanie służebności gruntowej polegającej na korzystaniu z trwałych i widocznych urządzeń posadowionych na nieruchomości przez przedsiębiorstwo energetyczne, może być uznane za posiadanie w dobrej wierze z chwilą jego objęcia, na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli. Mając, zatem na względzie charakter ograniczenia prawa własności, zbliżony do służebności gruntowych, pozwana wskazała, że w drodze analogii należy odwołać się do przepisów art. 285 i nast. kc, regulujących zagadnienie służebności gruntowych, wobec tego, że taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie. Nieruchomość stanowiąca własność powodów obciążona została w ten sposób, że pozwana posiada uprawnienie do korzystania z niej w określonym zakresie, tj. do przeprowadzenia na niej linii energetycznych i do dokonywania ich napraw i konserwacji, tj. służebnością przesyłową. Tym samym w ocenie spółki pozwanej, powodom nie przysługuje roszczenie w oparciu o art. 225 k.c., czyli przy przyjęciu złej wiary pozwanej przed dniem wytoczenia powództwa.

(...) S.A. podała, że na nieruchomości o nr ewidencyjnym (...) w miejscowości B. znajduje się linia niskiego napięcia (...) opisana powyżej. A na nieruchomości o nr ewidencyjnym (...) w miejscowości B. znajduje się linia niskiego napięcia (...) wybudowana w (...) roku na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 lipca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (tekst jedn. Dz. U. z 1954 r. Nr 32, poz. 135). W związku z czym pozwana powołała się na argumentację przedstawioną powyżej.

Pozwana podniosła, iż powodowie są zasilani w energię elektryczną sporną linią, która dostarcza energię na potrzeby ich budynku mieszkalnego zlokalizowanego na nieruchomości o nr (...). Tym samym żądanie wynagrodzenia za urządzenia, których przebieg podyktowany jest potrzebami energetycznymi powodów jest zdaniem pozwanej bezpodstawny. Powodowie mają zawartą umowę kompleksową, czyli umowę zawierającą postanowienia umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usługi przesyłania lub dystrybucji energii. Ogólne warunki umowy obowiązują strony od 1 lipca 2007r. zaś rozdział pomiędzy dystrybucją, a obrotem energią elektryczną został podyktowany implementacją prawa europejskiego. Wcześniej całość przesyłania, dostarczania i sprzedaży energii elektrycznej leżała po stronie pozwanej. Tym samym nie można mówić o przypadku bezumownego korzystania z nieruchomości z uwagi na niezaprzeczalny fakt, iż nie ma innego sposobu realizacji wiążącej umowy aniżeli posadowienia urządzeń dostarczających zasilanie.

Następnie pozwana podała, że na nieruchomości o nr ewidencyjnym (...) w miejscowości D. znajduje się linia niskiego napięcia (...) wybudowana w (...). na podstawie ustawy o ustawy z dnia 6 lipca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (tekst jedn. Dz. U. z 1954 r. Nr 32, poz. 135). W związku z czym pozwana powołała się na argumentację przedstawioną powyżej, także przy tejże spornej linii. Natomiast na nieruchomości o nr ewidencyjnym (...) w miejscowości D. znajduje się linia wysokiego napięcia (...) relacji K. M., wybudowana w (...) roku zgodnie z decyzją wywłaszczeniową z 19 grudnia 1984 roku. Powołała się pozwana przy tym na analogiczną argumentację, jak przy linii średniego napięcia (...) - dotyczącą przepisu art. 35 ust. 1 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości. Dlatego też, w jej ocenie, powodowie nie mają podstawy do żądania wynagrodzenia za istnienie tej linii na nieruchomości o nr ewidencyjnym (...) w oparciu o art. 225 k.c., czyli przy przyjęciu złej wiary pozwanej za okresy sprzed dnia wniesienia powództwa.

Z ostrożności procesowej pozwana podniosła jednakże, iż dochodzona kwota jest znacznie zawyżona. Dlatego, że przedmiotowe nieruchomości w okresie dochodzonego roszczenia miały charakter nieruchomości rolnych i stan ten istnieje do dnia dzisiejszego. Wskazała pozwana, że przyjmując zasady doświadczenia życiowego i logiki życiowej, ograniczenia związane z produkcją rolną występują jedynie na powierzchni, jaką zajmują słupy energetyczne. Rzeczą powszechnie wiadomą jest, iż pod liniami energetycznymi prowadzone są uprawy rolne. Praktyką jest prowadzenie zasiewów i nasadzeń pod przewodami linii energetycznych i ma to miejsce na terenie całego kraju. Dokumentacja fotograficzna załączona przez powodów do niniejszej sprawy potwierdza wyżej wskazane stanowisko pozwanej. A jak pozwana zauważa, do tej pory nie odnotowano żadnych badań, które potwierdzałyby stanowisko powodów, iż linie energetyczne wpływają negatywnie na uprawy rolne.

Ponadto na marginesie pozwana zaznaczyła, iż powodowie nie dołączyli do pozwu aktów notarialnych na podstawie, których dokonali nabycia spornych nieruchomości. Tym samym nie wykazali oni legitymacji czynnej do żądania wynagrodzenia.

Ponadto z ostrożności procesowej pozwana podniosła zarzut przedawnienia dochodzenia roszczenia odszkodowawczego, jakie jest opisane w uzasadnieniu pozwu tj. w kwocie 42.200zł. Wskazując, iż powodowie opisali swoje roszczenie jako między innymi utracone dochody z produkcji, wartość prac agrotechnicznych, nadpłaconego podatku, utraconych dopłat bezpośrednich oraz wyrównanie szkody w związku z ograniczeniami w inwestycji szkody.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie są właścicielami gospodarstwa rolnego o powierzchni łącznej 44.34.75ha, składającego się z kilku różnych nieruchomości położonych w miejscowościach D. i B., objętych kilkoma księgami wieczystymi, których powierzchnia i numery działek uległy zmianie już w toku procesu- stan faktyczny i prawny ustalił biegły J. M. w swojej pierwszej opinii z dnia 25 czerwca 2014r. k. 229-236. Nieruchomość w miejscowości B. składała się z działek: numer (...) o powierzchni 17.71.00ha i działki nr (...) obszaru 2.56.00 ha - stanowiących grunty orne klasy III i IV, łąki, pastwiska oraz użytki rolne zabudowane. Po podziale działek i sprzedaży na rzecz Gminy K. w dniu 31 maja 2012r. powstały działki nr (...) obszaru 17.70.65 ha i nr (...) obszaru 2.51.99 ha – łącznie 20.22.64 ha zapisane w KW (...) Sądu Rejonowego w (...). Powodowie nabyli ją na podstawie umowy darowizny z dnia 15 grudnia 1994r. i postanowienia Sądu w sprawie (...).

Nieruchomość w B. składająca się z działki numer (...) o powierzchni 02.24.00ha, stanowiącą grunty orne III i IV klasy oraz łąki została podzielona z dniem 31 maja 2012r. i częściowo sprzedana Gminie K. , w na skutek tego powstały działki nr (...) obszaru 0.89.00 ha i nr (...) obszaru 2.22.83 ha zapisane w KW (...) Sądu Rejonowego w (...) – własność powoda M. S. na podstawie umowy sprzedaży z dnia (...).

W miejscowości D. własność powodów obejmowała działki nr (...) obszaru 8.15.53 ha , w tym działka numer (...) o powierzchni 02.14.00ha stanowiąca grunty orne III i IV klasy oraz działka numer (...) o powierzchni 05.40.75ha stanowiąca grunty orne III klasy, łąki i nieużytki. Z dniem 18 czerwca 2011r. działki uległy scaleniu i wymianie sąsiednich gruntów – powstała nowa działka nr (...) obszaru 8.15.53 ha , zapisana w KW (...) Sądu Rejonowego w (...), stanowiąca wspólność ustawową majątkową małżeńską M. S. i R. S., nabyta na podstawie umowy sprzedaży i przedwstępnej umowy sprzedaży z dnia 21 lipca 1997r., umowy sprzedaży z 28 listopada 1997r. i z dnia 21 maja 1999r.

Ostatnia wskazana przez powodów działka nr (...) w B. łącznie z działką nr (...) obejmuje obszar 17.20.00 ha gruntów rolnych z zabudowaniami, zapisana w księdze wieczystej KW (...) Sądu Rejonowego w (...) została kupiona przez powodów dopiero w dniu 9 listopada 2007r.

Dowód: odpisy zupełne z ksiąg wieczystych k. 7-14, wypisy z rejestru gruntów k. 15-20, zeznania powoda M. S. w charakterze strony na rozprawie w dniu 16 czerwca 2016r.,k. 481, (czas od 00:05:02 do 00:17:19); opinia biegłego sądowego z zakresu czynszów, szacowania wartości nieruchomości oraz nakładów i szkód w związku z nieruchomościami i bezumownego użytkowania nieruchomości J. M. z dnia 25 czerwca 2014r., k. 224-293

Pozwany pozostaje następcą prawnym przedsiębiorstw, które wybudowały i utrzymywały linie energetyczne. Urządzenia elektroenergetyczne były posadowione na nieruchomościach R. S. i M. S. jeszcze przed nabyciem przez powodów ich własności.

Dowód: dokumenty związane z następstwem prawnym po stronie pozwanej k. 46-50

Decyzją z dnia 19 sierpnia 1974r. Urząd Powiatowy w K. decyzją nr (...) na podstawie art. 30 ustawy z dnia 31 stycznia 1961r. o planowaniu przestrzennym, art. 30 ustawy z dnia 31 stycznia 1961r. prawo budowlane i rozporządzenia Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 20 stycznia 1973r. zarządził plan realizacyjny przebiegu linii średniego napięcia 15 kV w miejscowości B. – D..

Następnie w dniu 7 listopada 1974r. decyzją o numerze (...) wydaną przez Naczelnika Urzędu Gminy K. w oparciu o art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczeniu nieruchomości, zezwolono Zakładowi (...) w G. wejście na prywatne nieruchomości celem budowy linii energetycznej 15 kV i stacji transformatorowej przez wieś T. – B. – D..

Dowód: decyzja z dnia 19 sierpnia 1974r. wraz z protokołem odbioru

technicznego, k. 82-87; decyzja z dnia 7 listopada 1974r., k. 79-81

Decyzją Urzędu Wojewódzkiego w G. z dnia 30 kwietnia 1975r. na podstawie art. 30 ustawy z dnia 31 stycznia 1961r. o planowaniu przestrzennym, art. 30 ustawy z dnia 31 stycznia 1961r. prawo budowlane i rozporządzenia Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 20 stycznia 1973r. zatwierdzono plan realizacyjny przebiegu inwestycji liniowej linii 100 kV (...) – (...)

Dowód: decyzja z dnia 30 kwietnia 1975r. wraz z protokołami przekazania i odbioru technicznego, k. 92-98

Decyzją Naczelnika Gminy w K. z dnia 19 grudnia 1984r. wydaną w oparciu o art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczeniu nieruchomości, zezwolono Zakładowi (...) w E. wejście na prywatne nieruchomości celem budowy linii elektroenergetycznej 11 kV (...).

Dowód: decyzja z dnia 19 grudnia 1984r. wraz z załącznikami, k. 104-112

Nad nieruchomością powodów położoną w B. na działce nr (...) przebiegają linie elektroenergetyczne takie jak: jednotorowa napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV z przewodami roboczymi gołymi, napowietrzna linia elektroenergetyczna średniego napięcia 15 kV z przewodami roboczymi gołymi oraz napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia 0,4 kV z przewodami roboczymi gołymi. Na działce nr (...) w miejscowości B. przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia 0,4 kV z przewodami roboczymi gołymi.

Ponadto, na nieruchomościach powodów położonych w B. posadowione są konstrukcje wsporcze napowietrznych linii elektroenergetycznych:

- na nieruchomości powodów na działce nr (...) posadowione są dwa stalowe słupy kratowe jednotorowej napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV (o numerach (...)), słupowa stacja transformatorowa 15 kV/0,4 kV, dwa betonowe słupy napowietrznej linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15 kV (o numerach (...)) oraz sześć betonowych słupów napowietrznej linii elektroenergetycznej niskiego napięcia (...) V (o numerach (...)). Działka nr (...) powodów posiada posadowiony jeden betonowy słup napowietrznej linii elektroenergetycznej niskiego napięcia (...) V (o numerze (...)), natomiast działka nr (...) posiada dwa posadowione betonowe słupy napowietrznej linii elektroenergetycznej niskiego napięcia (...) V (o numerach (...)).

Nad nieruchomościami powodów położonymi w D. (działka nr (...)) przebiega jednotorowa napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV z przewodami roboczymi gołymi oraz posadowiony jest jeden stalowy słup kratowy jednotorowej napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV (o numerze (...)). Natomiast nad nieruchomością R. S. i M. S. na działce nr (...) przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia (...) V z przewodami roboczymi gołymi i izolowanymi oraz posadowionych jest siedem betonowych słupów napowietrznej napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia (...) V (o numerach (...)).

Dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu instalacji i urządzeń elektroenergetycznych R. K. z dnia 18 lipca 2013r., k. 134-163 - potwierdzona w zakresie infrastruktury elektroenergetycznej opinią biegłego sądowego z zakresu czynszów, szacowania wartości nieruchomości oraz nakładów i szkód w związku z nieruchomościami i bezumownego użytkownika nieruchomości J. M. z dnia 25 czerwca 2014r., k. 224-293

Nieruchomości są wykorzystywane przez powodów na cele produkcji rolnej. W związku z posadowieniem na gruncie urządzeń przesyłowych, powodowie nie mogli w sposób swobodny dokonywać prac polowych. Utrudnione było w

szczególności posługiwanie się maszynami rolniczymi w pobliżu słupów kratownicowych. Obszar strefy ograniczonego użytkowania nieruchomości powodów do produkcji rolnej wynosił 30.137m², natomiast powierzchnia wyłączona z użytkowania przez R. S. i M. S. w celu produkcji rolnej stanowiła 901m². Powodowie na tym obszarze nie mogli wykonywać prawa własności bez uwzględnienia istnienia sieci elektroenergetycznych, a tym samym musieli znosić ich istnienie. Wartość łącznego wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z trzech nieruchomości w okresie od maja 2001r. do czerwca 2014r. poprzez faktyczne wykonywanie służebności przesyłu wielu linii elektroenergetycznych 110 kV, 15 kV i 0,4 kV wynosiła 26000zł. Oszacowana wartość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w celu przesyłu energii policzonego jako płatność jednorazowa stanowi jedynie ekwiwalent wynagrodzenia za korzystanie w podanym okresie z rzeczy.

Dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu czynszów, szacowania wartości nieruchomości oraz nakładów i szkód w związku z nieruchomościami i bezumownego użytkowania nieruchomości J. M. z dnia 25 czerwca 2014r., k. 224-293;

W piśmie z dnia 14 kwietnia 2011r. powodowie wezwali pozwaną do zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w wysokości 280000zł za okres od dnia 1 maja 2001r. do 30 kwietnia 2011r.

W odpowiedzi na wezwanie powodów, w piśmie z dnia 22 sierpnia 2011r. (...) S.A. odmówiła opłat z tytułu posadowienia urządzeń energetycznych na działkach (...) w miejscowości B., gdyż z dokumentów archiwalnych pozwanej spółki wynika, iż nabyła ona status posiadacza służebności gruntowej obciążającej przedmiotowe nieruchomości. Natomiast wyraziła zainteresowanie ustanowieniem służebności przesyłu za wynagrodzeniem na działkach (...) w miejscowości D. za kwotę 1600zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu.

Dowód: wezwanie do zapłaty z pocztowym dowodem potwierdzenia odbioru k. 34-36; pismo pozwanej z dnia 22 sierpnia 2011r., k. 37

Przed Sądem Rejonowym w (...) z wniosku (...) S.A. w G. z udziałem powodów – właścicieli gruntów toczyło się postępowanie w sprawie (...) (poprzednio (...)) o zasiedzenie służebności przesyłu co do spornych nieruchomości . Prawomocnym postanowieniem z dnia 30 września 2014r. Sąd Rejonowy w (...) stwierdził, że (...) S.A. w G. nabyła przez zasiedzenie z dniem 30 września 2007r. służebność gruntową na działce numer (...) położonej w miejscowości B., dla której Sąd Rejonowy w (...) Wydział (...) prowadzi KW (...), polegającą na zapewnieniu każdoczesnemu właścicielowi linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV nr (...) wraz z dwoma słupami kratowymi związanymi z tą linią prawa utrzymania powyższej infrastruktury na opisanej działce, a także prawa dostępu, przechodu i przejazdu przez obciążoną nieruchomość w celu konserwacji, modernizacji, remontów i usuwania awarii w/w infrastruktury, z tym ustaleniem, że opisane prawo ogranicza się do części działki o powierzchni 0,3424ha, stanowiącej pas gruntu, przez który przebiega linia energetyczna o długości 526,77 metrów i szerokości 6,5 metra. Od powyższego postanowienia odwołali się powodowie , ale Sąd Okręgowy (...) oddalił ich apelację ((...)).

Dowód: pismo wnioskodawcy z dnia 8 października 2013r., k. 208-209; postanowienie Sądu Rejonowego w (...) z dnia 30 września 2014r. w sprawie (...), k. 374; postanowienie Sądu Okręgowego w (...) z dnia 25 lutego 2015r. w sprawie (...), k. 375;

W związku z postanowieniem Sądu Rejonowego (...) stwierdzającym nabycie przez (...) S.A. w G. przez zasiedzenie z dniem 30 września 2007r. służebności gruntowej linii 110 kV nr (...) przebiegającej przez działkę nr (...) w obrębie KW (...) - ostatecznie wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z trzech innych nieruchomości powodów w okresie od maja 2001r. do grudnia 2015r. (data sporządzenia opinii uzupełniającej) poprzez faktyczne wykonywanie służebności przesyłu wielu linii elektroenergetycznych 110 kV, 15 kV i 0,4 kV – wyniosło kwotę 8300zł. Przyczyną tak znacznego obniżenia należnego powodom wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z ich gruntów stanowił fakt , że strefa ograniczonego użytkowania i powierzchnia wyłączona z użytkowania przez powodów zmniejszyły się odpowiednio do wartości 10.737m² i 442m², a ta część nieruchomości pod linią 110 kV objęta zasiedzeniem miała największą wartość, gdyż w pierwszej opinii biegły M. potraktował ten grunt jako budowlany a nie rolny.

Wartość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w celu przesyłu energii policzono jako płatność jednorazową stanowi jedynie ekwiwalent wynagrodzenia za korzystanie w podanym okresie z rzeczy.

Dowód: opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu czynszów, szacowania wartości nieruchomości oraz nakładów i szkód w związku z nieruchomościami i bezumownego użytkownika nieruchomości J. M. z dnia 11 grudnia 2015r., k. 393-407, ustne wyjaśnienia biegłego na rozprawie w dniu 24 marca 2016r. czas od 00:07:12 do 00:19:30

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w ograniczonym zakresie. W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, że żądanie sprecyzowane w pozwie jest uzasadnione co do zasady. Sąd jednakże uznał za konieczne dokonanie pewnych modyfikacji w zakresie wysokości dochodzonego wynagrodzenia opierając się w głównej mierze na prawomocnym postanowieniu Sądu Rejonowego w (...) stwierdzającym nabycie przez zasiedzenie z dniem 30 września 2007r. służebności gruntowej linii 110 kV nr (...) przebiegającej przez działkę nr (...) z KW (...) przez pozwanego (...) S.A. w G.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zaoferowanego przez strony niniejszego postępowania. Sąd ocenił wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (art. 233 § 1 k.p.c.). Niekwestionowanym był, bowiem fakt korzystania przez pozwaną z nieruchomości stanowiącej działki powodów.

Przedłożone do pozwu dokumenty prywatne oraz urzędowe nie były kwestionowane przez którąkolwiek ze stron pod względem ich autentyczności i prawdziwości. Stąd Sąd uznał domniemania, o których mowa w art. 244 § 1 oraz 245 k.p.c. W oparciu o dołączone do akt dokumenty Sąd ustalił w szczególności następstwo prawne po stronie pozwanej, prawo własności przysługujące powodowi, powierzchnię oraz przeznaczenie gruntów, informacje ewidencyjne odnoszące się do urządzeń energetycznych posadowionych na nieruchomościach.

Rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie wymagało posiłkowania się wiadomościami specjalnymi w zakresie ustalenia powierzchni faktycznie wyłączonej z produkcji rolnej oraz powierzchni, na której występują utrudnienia i ograniczenia w produkcji z powodu posadowienia na gruncie stanowiącym własność powodów urządzeń elektroenergetycznych. Na podstawie tak sformułowanego postanowienia opinię sporządził biegły z zakresu instalacji i urządzeń elektroenergetycznych R. K.. Strona powodowa zarzuciła sporządzonej przez niego opinii przyjęcie nieprawidłowej podstawy do ustalenia rzeczywistej powierzchni wyłączonej z produkcji rolnej. Zdaniem Sądu orzekającego, opinia ta w zakresie wskazanym przez stronę powodową jest nieprzydatna dla rozstrzygnięcia sprawy i Sąd ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie nie wziął jej pod uwagę w zakresie wyliczeń powierzchni wyłączonej z produkcji rolnej i powierzchni, na której występują utrudnienia w produkcji rolnej z powodu posadowienia urządzeń elektroenergetycznych na działkach powodów. W związku z powyższym, na wniosek obu stron postępowania, Sąd dopuścił dowód z kolejnej opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości i czynszów J. M. celem ustalenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości stanowiących własność powodów, na których są usytuowane urządzenia elektroenergetyczne, w tym linie napowietrzne 110kV, 15kV i 0,4kV użytkowane przez pozwanego - przez ustalenie faktycznej powierzchni wyłączonej z produkcji rolnej przez posadowienie stóp fundamentowych, podpórek i odciągów każdego z urządzeń oraz powierzchni, na której występują ograniczenia w powierzchni rolnej wynikające z konieczności zachowania odpowiedniej odległości przy pracy maszyn i sprzętu rolniczego i pasa chroniącego konstrukcję poszczególnych urządzeń, z uwzględnieniem powierzchni oddziaływania istniejących na działce nr (...) urządzeń na planowane inwestycje - za okres od maja 2001r. do daty sporządzenia opinii według cen rynkowych dotyczących służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu.

Sąd orzekający w całości oparł swe ustalenia na treści opinii biegłego sądowego - rzeczoznawcy majątkowego J. M. z dnia 25 czerwca 2014r. oraz opinii uzupełniającej z dnia 11 grudnia 2015r. uwzględniającej prawomocne postanowienie w przedmiocie stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej linii 110 kV nr (...), co wyeliminowało możliwość żądania wynagrodzenia za teren zajęty przez tę linię. Biegły w sposób wnikliwy, dokładny i wszechstronny przeanalizował przedmiot wyceny i w sposób rzeczowy i logiczny przedstawił procedurę szacowania wysokości

wynagrodzenia. Należy podkreślić, iż biegły wziął pod uwagę przeznaczenie nieruchomości w poszczególnych okresach, zawierających się w okresie objętym żądaniem pozwu wynikające z przepisów prawa miejscowego, a także faktyczne wykorzystanie gruntu. Biegły sądowy rzeczoznawca majątkowy w swojej opinii dostarczył sądowi wiadomości specjalnych (art. 278 k.p.c.), które okazały się niezbędne dla prawidłowego rozstrzygnięcia procesu. Dopuszczony i przeprowadzony w toku niniejszego postępowania dowód ponad wszelką wątpliwość potwierdził, że wynagrodzenie za bezumowne korzystanie oczekiwane przez stronę powodową, w świetle okoliczności sprawy, pozostawało wygórowane.

Sąd, w zakresie ustalenia okoliczności co do zajętych nieruchomości i należnego powodom wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w zakresie wynikającym ze służebności przesyłu oraz ewentualnie innego rodzaju roszczeń o zapłatę- dopuścił dowód z przesłuchania powodów M. S. i R. S. na rozprawie w dniu 16 czerwca 2016r. (k. 480-482). Zeznania powodów stanowiły uzupełnienie zebranego w sprawie materiału dowodowego. W oparciu o przesłuchanie powoda M. S. stwierdzono w szczególności, że mimo rozmaitych planów teren jest wykorzystywany do celów rolnych. Należało odmówić wiarygodności twierdzeniom powoda dotyczącym zakresu ewentualnych inwestycji planowanych na nieruchomości oraz zakresu negatywnego wpływu na całą sferę życia rodziny powodów, a także podejmowania przez powodów szeregu czynności dodatkowych powodujących zwiększone zużycie nawozów i środków ochrony roślin oraz zwiększonego nakładu pracy na gruntach rolnych. Zdaniem Sądu, twierdzenia powoda pozostają gołosłowne, gdyż nie zostały w żaden sposób potwierdzone innymi obiektywnymi dowodami.

Na wstępie rozważań zauważyć należy, że wątpliwości w zakresie legitymacji biernej strony postępowania powodowie w sposób należyty sprostowali w piśmie procesowym z dnia 22 maja 2012r. (k. 45 wraz z odpisem z KRS pozwanej k. 46-50).

Powodowie wprawdzie początkowo wskazali jako stronę pozwaną (...) S.A. (...) w E., jednakże w swoim piśmie jasno wskazali, że w wyniku pomyłki błędnie określili stronę pozwaną i nie było wątpliwości, co do tego, że pozwaną ma być właśnie (...) S.A. w G.. Należy przy tym wskazać, że niewłaściwe oznaczenie strony różni się od niewłaściwego doboru podmiotów procesu. W sytuacji pierwszej naprawienie wady następuje w drodze sprostowania oznaczenia strony. Polega ono na uzupełnieniu lub konkretyzacji (lecz nie na zmianie) pierwotnego oznaczenia strony, co miało miejsce w sprawie.

Powodowie zgłoszone żądanie zapłaty opierali na regulacji tzw. roszczeń uzupełniających zawartych w art. 224, 225, 230 k.c.

Zgodnie z art. 225 k.c. znajdującym swe zastosowanie także do obowiązków posiadacza zależnego na mocy art. 230 k.c., obowiązki samoistnego posiadacza w złej wierze są takie same jak obowiązki samoistnego posiadacza w dobrej wierze od chwili, w której ten dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy. Jednakże posiadacz samoistny w złej wierze obowiązany jest nadto zwrócić wartość pożytków, których z powodu złej gospodarki nie uzyskał oraz jest odpowiedzialny za pogorszenie i utratę rzeczy, chyba, że rzecz uległaby pogorszeniu lub utracie także wtedy, gdyby znajdowała się w posiadaniu uprawnionego. Z kolei obowiązki posiadacza w dobrej wierze, który dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy określa art. 224 § 2 k.c. Taki posiadacz jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej pogorszenie zużycie lub utratę, chyba, że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy. Obowiązany jest zwrócić pobrane od powyższej chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiścić wartość tych, które zużył.

Powyższe oznacza, że roszczenie właściciela przeciwko posiadaczowi rzeczy o zapłatę wygodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy jest uzależnione od następujących przesłanek:

- istnienia po stronie wierzyciela przymiotu właściciela
- posiadanie samoistne lub zależne rzeczy przez dłużnika

- brak zgodności z prawem posiadania dłużnika

- zła wiara posiadacza

Należy przy tym podkreślić, że roszczenie o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z rzeczy nie zależy w żadnym stopniu od wystąpienia po stronie wierzyciela szkody.

Wystąpienie szkody warunkuje natomiast roszczenie odszkodowawcze za pogorszenie lub utratę rzeczy, przy czym odpowiedzialność odszkodowawcza posiadacza powstaje niezależnie od jego winy.

W omawianym przypadku mamy do czynienia nie z korzystaniem z nieruchomości powodów przez pozwane przedsiębiorstwo energetyczne polegające na wyzuciu w całości z możliwości korzystania z nieruchomości właściciela, lecz na stanie, w którym następuje w części wyłączenie z korzystania, w części zaś wpływ na ingerencję w korzystanie. Zakres tego posiadania odpowiada służebności przesyłu wprowadzonej z dniem 3 sierpnia 2008 r. Zgodnie, bowiem, z art. 305¹ k.c. służebność przesyłu polega na obciążeniu nieruchomości na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem korzystania z nieruchomości w oznaczonym zakresie zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń. Taki sposób korzystania od początku był manifestowany przez pozwanego i jego poprzedników prawnych. Należy przy tym uznać, że w sprawach o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie przez przedsiębiorstwo energetyczne w ramach służebności przesyłu można odpowiednio stosować przepisy art. 224 i 225 kc. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie I ACa 1179/13).

Istota sporu sprowadzała się zasadniczo do tego, czy posiadanie pozwanej w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu (art. 352 k.c.) było zgodne z prawem. Posiadanie zgodne z prawem wyklucza, bowiem roszczenia uzupełniające właściciela nieruchomości. Posiadanie zgodne z prawem występuje, gdy jest ono zgodne z treścią przysługującego posiadaczowi uprawnienia. Uprawnienie do posiadania rzeczy - w tym także rzeczy cudzej - może wynikać ze stosunków obligacyjnych (np. najem, dzierżawa) lub z prawa rzeczowego (własność, ograniczone prawa rzeczowe) oraz co do wysokości wynagrodzenia, za jakie uprawnionemu powinno przysługiwać z uwagi na bezumowne korzystanie z jego własności.

W przedmiotowej sprawie bezspornym między stronami było to, że pozwanego (lub jego poprzedników prawnych) nie łączył z powodami żaden stosunek obligacyjny, z którego mogłoby wynikać uprawnienie pozwanej do korzystania z nieruchomości. W odpowiedzi na pozew (k. 65-70) pozwana przyjęła linię obrony polegającą na kwestionowaniu roszczeń powodów poprzez podniesienie zarzutu istnienia dobrej wiary po jej stronie, natomiast w toku procesu pozwana podniosła, że roszczenie powodów jest niezasadne z uwagi na prawomocne stwierdzenie przez Sąd zasiedzenia służebności gruntowej linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV nr (...), dlatego też w pierwszej kolejności należało zbadać czy posiadanie przez pozwaną gruntów powodów odpowiadające treści służebności przesyłu jest zgodne z prawem, następnie jej dobrą wiarę.

Przepis art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości upoważniał organy administracji państwowej, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe za zezwoleniem naczelnika gminy - a w miastach prezydenta lub naczelnika miasta (dzielnicy), do zakładania i przeprowadzania na nieruchomościach - zgodnie z zatwierdzoną lokalizacją szczegółową - ciągów drenażowych, przewodów służących do przesyłania płynów, pary, gazów, elektryczności oraz urządzeń technicznych łączności i sygnalizacji, a także innych podziemnych lub nadziemnych urządzeń technicznych niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń. Osobom upoważnionym przez właściwy organ, instytucję lub przedsiębiorstwo państwowe przysługiwało prawo dostępu do tych przewodów i urządzeń w celu wykonywania czynności związanych z ich konserwacją. Decyzja ta miała, zatem charakter wywłaszczeniowy i kształtowała treść prawa własności zgodnie z art. 140 k.c. Z decyzji tej wynikało dla korzystającego z urządzeń przesyłowych dla celów działalności gospodarczej szczególne administracyjno-prawne uprawnienie, polegające na korzystaniu z cudzej nieruchomości przez założenie i eksploatację urządzeń przesyłowych.

Z uwagi na szczególnie, wywłaszczeniowy charakter wyżej wskazanej decyzji oraz skutki, jakie wywierała w sferze uprawnień właściciela wywłaszczonej nieruchomości, decyzja ta powinna wskazywać konkretną nieruchomość, której dotyczy, a stroną postępowania administracyjnego, na skutek, którego decyzja została wydana winien być właściciel nieruchomości (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2014 r., IV CSK 724/13, Lex nr 1544571).

W ocenie Sądu, treść dokumentów dotyczących budowy linii energetycznej 15 kV i stacji transformatorowej na terenie miejscowości (...), przedłożonych przez pozwaną nie pozwala uznać, iż posiadanie przez pozwaną nieruchomości powodów w zakresie odpowiadającej służebności przesyłu było zgodne z prawem. Z przedłożonych przez pozwaną decyzji (z dnia 19 sierpnia 1974r.-k. 82-87 i z dnia 7 listopada 1974r.-k. 79-82) wynika, że linia energetyczna 15 kV we wsi B. została wybudowana w 1975r. właśnie na ich podstawie. Raz jeszcze należy podkreślić, iż mocą powyższych decyzji ograniczeniu albo odjęciu podlegało prawo konkretnej nieruchomości. Tytuł prawny przedsiębiorcy wykorzystującego urządzenie przesyłowe do ich zainstalowania na cudzej nieruchomości mógł powstać w związku z wydaniem przez wskazany w ustawie organ decyzji, mającej charakter wywłaszczeniowy, ograniczającej właściciela konkretnej nieruchomości w jego prawie w związku z koniecznością ustawienia na niej urządzeń przesyłowych (vide: uchwała (...) z dnia 8 kwietnia 2014 r., (...)). Powyższe oznacza, że dla skuteczności decyzji administracyjnej ograniczającej własność na potrzeby posadowienia urządzeń przesyłowych musi ona w swej treści zawierać konkretnie oznaczoną nieruchomość. W ocenie Sądu, pozwana nie wykazała, aby przedmiotowe decyzje dotyczyły spornej działki nr (...). Wprawdzie wykaz właścicieli gruntów w granicach administracyjnych gminy K. jako załącznik do decyzji administracyjnej z dnia 7 listopada 1974r. wymienia m.in. G. S., jako właściciela gruntów podlegających wywłaszczeniu, jednak treść dokumentu nie pozwala jednoznacznie stwierdzić, że grunt, którego dotyczy decyzja, to sporna działka nr (...), gdyż w żadnym miejscu w dokumencie nie pojawia precyzyjne oznaczenie nieruchomości. Nadto sam wykaz właścicieli gruntów, przez które projektowana inwestycja miała być prowadzona, nie może być oceniany jako forma wymaganego zapoznania właścicieli z treścią decyzji (zob. wyrok Sąd Apelacyjny w Krakowie z dnia 12 grudnia 2014r., I ACa 1293/14 - Legalis). Pozwana zaś nie wykazała, że decyzja ta została doręczona poprzednikowi prawnemu powodów.

Analogiczna sytuacja ma miejsce w stosunku do budowy linii elektroenergetycznej napowietrznej 110 kV ((...)) na terenie gminy K.. Treść dokumentów dotyczących budowy powyżej wskazanej linii, przedłożonych przez pozwaną nie pozwala uznać, iż posiadanie przez pozwaną nieruchomości powodów w zakresie odpowiadającej służebności przesyłu było zgodne z prawem. Z przedłożonych przez pozwaną decyzji (z dnia 6 lutego 1985r – k. 108-112 i z dnia 19 grudnia 1984r.-k. 104-106) wynika, że linia energetyczna 110 kV we wsi D. została wykonana w 1986r. właśnie na ich podstawie. Dla skuteczności decyzji administracyjnej ograniczającej własność na potrzeby posadowienia urządzeń przesyłowych musi ona w swej treści zawierać konkretnie oznaczoną nieruchomość, czego decyzja z dnia 19 grudnia 1984r. w ogóle nie zawiera . W żadnym miejscu decyzji nie wskazano konkretnych nieruchomości ani ich właścicieli oznaczonych jako strony postępowania administracyjnego, tak więc treść dokumentu nie pozwala jednoznacznie stwierdzić, że grunt, którego dotyczy decyzja, to sporna działka (...) i że dotyczyła poprzednika prawnego powodów.

Zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodów, wobec zakwestionowania przez powodów uprawnienia do korzystania przez pozwaną z ich gruntu, to na pozwanej ciążył obowiązek wykazania, że posiadanie przez nią gruntów powodów odpowiadające treści służebności przesyłu jest zgodne z prawem.

Linia napowietrzna niskiego napięcia 0,4 kV na działce nr (...) w B. została, w świetle twierdzeń pozwanej, wybudowana na podstawie ustawy z dnia 6 lipca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli w 1973r. Pozwana również twierdziła, że linia napowietrzna niskiego napięcia 0,4 kV na działce nr (...) i na działce nr (...) w B. zostały wybudowane na podstawie ustawy z dnia 6 lipca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli, kolejno w 1973r. i 1967r. Tymczasem, w toku postępowania pozwana przedłożyła jedynie protokół odbioru technicznego z dnia 28 listopada 1967r. (k. 99-100) oraz szereg potwierdzeń przyjęcia środka trwałego (k. 84 i 84 verte, k. 89 verte, k. 97, k. 102 i 102 verte), z których część jest w ogóle nieczytelna, a więc nie pozwoliła stwierdzić, czy dotyczą wskazanych linii (mowa o potwierdzeniach na k. k. 84 i 84 verte i k. 102 verte) Strona pozwana nie przedłożyła do niniejszej sprawy

żadnej decyzji, z której wynikałoby, że linie napowietrzne niskiego napięcia 0,4 kV zostały wybudowane na podstawie ustawy z dnia 6 lipca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli.

W ocenie Sądu, wprawdzie pozwana działała zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami, lecz nie przedstawiła zgody poprzedników prawnych powodów lub innego aktu, z którego wynikałby tytuł prawny pozwanej do zajęcia nieruchomości na budowę konkretnych linii elektroenergetycznych i posadowienia urządzeń. Takiego tytułu nie stanowi ogólna regulacja zawarta w przepisach ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli, a tym bardziej protokół odbioru technicznego z dnia 28 listopada 1967r. (k. 99-100) oraz szereg potwierdzeń przyjęcia środka trwałego (k. 84 i 84 verte, k. 89 verte, k. 97, k. 102 i 102 verte) – te dokumenty nie legitymują pozwanej do posiadania nieruchomości powodów zgodnie z prawem i w dobrej wierze. Z treści dokumentu wynika, że decyzja została wydana w oparciu o przepisy ówczesnego obowiązującego prawa budowlanego i dotyczą planu realizacyjnego, a nie kwestii uprawnień inwestora w zakresie posiadania nieruchomości, na której miała być prowadzona inwestycja. Dokumenty nie zawierają żadnej informacji na temat nieruchomości, na której inwestycja miała być prowadzona, nie może zatem świadczyć, że pozwana (tu: jej poprzednik prawny) była uprawniona do posiadania nieruchomości powodów. Ponadto Sąd zauważył, że ustawę o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli wydano w dniu 28 czerwca 1950r. Jej ratio legis stanowiło zapewnienie prądu wszystkim obywatelom Polski, a wynikające z jej przepisów uprawnienie do zajmowania nieruchomości (bez stosownej decyzji administracyjnej) zostało uchylone poprzez wydanie w dniu 12 marca 1958r. ustawy o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości. W związku z tym pozwana spółka, podejmując się inwestycji w postaci posadowienia na nieruchomościach powodów sieci elektroenergetycznych winna legitymować się w tym celu stosownymi decyzjami administracyjnymi.

Pozwana w toku procesu nie wykazała okoliczności posiadania tytułu prawnego do zajęcia nieruchomości powodów. Od udowodnienia tej okoliczności nie zwalnia pozwanej wykazywanie, że działała na podstawie obowiązującego wówczas prawa, ani przerzucanie obowiązku dowodowego w tym zakresie na powodów. Zgodnie z przepisem art. 6 k.c. w związku z art. 224 i 225 k.c., to pozwana powinna udowodnić swą dobrą wiarę. To, że pozwana przeprowadziła proces budowlany i eksploatuje linie elektroenergetyczne obowiązku wykazania tej okoliczności nie uchyla.

Zatem należy stwierdzić, że posiadanie przez pozwaną nieruchomości powodów w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu w okresie objętym żądaniem pozwu miało charakter posiadania w złej wierze.

Jak wynika z treści korespondencji pomiędzy stronami dopiero z chwilą wystosowania przez powodów wezwania do zapłaty (k. 34-35) pozwana przystąpiła do ustalania stanu prawnego nieruchomości. W piśmie z dnia 22 sierpnia 2011 r. pozwana spółka nie powołuje się na przysługujące jej prawo do posiadania cudzej nieruchomości wynikające z przywołanych w niniejszym postępowaniu decyzji, lecz na zasiedzenie służebności gruntowej obciążającej nieruchomości w miejscowości B. – działki (...) - wobec jej posiadania w złej wierze przez okres 30 lat. (k. 37 i 37 verte). Ponadto, w stosunku do działek położonych w miejscowości D. pozwana spółka z własnej inicjatywy zaproponowała powodom ustanowienie służebności przesyłu za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie 1600zł. To wszystko oznacza, że pozwana ani nie знаła stanu prawnego posiadania, ani też nie była przekonana o jego zgodności z prawem. Prowadzenie korespondencji z powodami wyklucza w ocenie Sądu dobrą wiarę pozwanej, gdyż będąc uprawnionym w dobrej wierze pozwana spółka nie próbowałaby zawierać porozumień i dążyć do ustanowienia służebności przesyłu, lecz swobodnie wykonywałaby swoje uprawnienia, działając w przekonaniu, że jest do tego uprawniona. To uzasadnia twierdzenie, że w okresie objętym żądaniem pozwu pozwana była posiadaczem w złej wierze.

Przedsiębiorstwo przesyłowe, aby mogło legitymować się prawem do korzystania z cudzej rzeczy, powinno uzyskać ku temu odpowiednie uprawnienia na podstawie przepisów kodeksu cywilnego, na podstawie umowy z właścicielem nieruchomości, czy też przez ustanowienie odpowiedniej służebności przez sąd. Pozwana przedstawiła natomiast twierdzenia i dowody, z których wynikało, że nabyła służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu w drodze zasiedzenia. Postanowieniem z dnia 30 września 2014r. Sąd Rejonowy w (...) stwierdził, że (...) S.A. w G. nabyła przez zasiedzenie z dniem 30 września 2007r. służebność gruntową na działce numer (...) położonej w miejscowości B., dla której Sąd Rejonowy w (...) Wydział (...) prowadzi KW (...), polegającą na zapewnieniu każdoczesnemu właścicielowi linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV nr (...) wraz z dwoma słupami kratowymi związanymi z tą linią

prawa utrzymania powyższej infrastruktury na opisanej działce, a także prawa dostępu, przechodu i przejazdu przez obciążoną nieruchomości w celu konserwacji, modernizacji, remontów i usuwania awarii w/w infrastruktury, z tym ustaleniem, że opisane prawo ogranicza się do części działki o powierzchni 0,3424ha, stanowiącej pas gruntu, przez który przebiega linia energetyczna o długości 526,77 metrów i szerokości 6,5 metra.

W doktrynie wskazuje się, iż na skutek zasiedzenia, które następuje ex lege, dotychczasowy uprawniony traci swoje prawo, a nabywca uzyskuje je niezależnie od niego. Stanowi, więc ono pierwotny sposób nabycia prawa podmiotowego.

Wobec nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie pozwany posiada tytuł prawny do korzystania z nieruchomości powodów w zakresie określonym w postanowieniu stwierdzającym zasiedzenie służebności przesyłu, a powodowi nie przysługuje wynagrodzenie za korzystanie przez pozwanego z ich nieruchomości. Sąd Rejonowy w(...) stwierdził zasiedzenie służebności z dniem 30 września 2007r. Powodowie domagali się wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości za okres od maja 2001r. do 30 września 2007r. . Powodom nie przysługuje jednak wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości także za okres do dnia zasiedzenia.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, które Sąd orzekający w niniejszej sprawie w całości popiera, osobie, która utraciła własność rzeczy wskutek jej zasiedzenia przez posiadacza, nie przysługuje wobec posiadacza roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy bez tytułu prawnego w okresie poprzedzającym dzień zasiedzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2011 r. w sprawie III CZP 7/11, LEX nr 897712, OSP 2012/10/93).

W uzasadnieniu powyższego postanowienia wskazano, iż funkcja zasiedzenia sprzeciwia się przyznaniu byłemu właścicielowi wobec posiadacza, który stał się właścicielem, jednak także - jak trafnie podnosi się w piśmiennictwie - wszelkich innych roszczeń, u których podstaw leży prawo własności, do takich zaś należałyby roszczenia uzupełniające za okres poprzedzający datę zasiedzenia, w tym roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy. Ład, porządek prawny, stabilizacja stosunków w zakresie odnoszącym się do własności rzeczy, czyli wszystko to, do czego zapewnienia zmierza zasiedzenie, ulegałoby ponownie zakłóceniu przez spory dotyczące, związanego z roszczeniem windykacyjnym i tym samym uzależnionego przede wszystkim od kwestii własnościowych, roszczenia o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy w okresie poprzedzającym datę zasiedzenia. Przyznanie byłemu właścicielowi takiego roszczenia wobec posiadacza, który stał się właścicielem, byłoby, więc nie do pogodzenia z celem zasiedzenia. Okoliczność, że nabycie własności rzeczy przez posiadacza kosztem właściciela jest w razie ziszczenia się przesłanek zasiedzenia usprawiedliwione ochroną porządku publicznego, pozwala uznać przepisy o zasiedzeniu, mimo iż nie przewidują one dla właściciela rekompensaty utraconej własności, za zgodne z art. 31 ust. 3 Konstytucji, stanowiącym, iż ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Podobnie według wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 30 sierpnia 2007 r. w sprawie J.A. Pye (Oxford) Ltd v. The United Kingdom, nr 44302/02 (LEX nr 292787, <http://www.echr.coe.int>), regulacje przewidujące nabycie własności nieruchomości kosztem dotychczasowego właściciela w wyniku niezakwestionowanego długoterminowego posiadania, służąc uregulowaniu sposobu korzystania z własności zgodnie z interesem powszechnym, nie narusza art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1995 r. nr 36, poz. 175 zm.). Nie budzi więc wątpliwości brak racji uzasadniających przyznanie byłemu właścicielowi przeciwko posiadaczowi, który stał się w wyniku zasiedzenia właścicielem, jakiegokolwiek roszczenia o zwrot wartości rzeczy (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12.01.2012 r. w sprawie II CSK 258/11, Lex II CSK 258/11, uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2011 r. w sprawie III CZP 7/11, LEX nr 897712, OSP 2012/10/93).

Zdaniem Sądu urzędzenia pozwanego usytuowane na nieruchomości powodów niewątpliwie ograniczają ich prawo do swobodnego korzystania z nieruchomości, uniemożliwiając im jej pełne wykorzystanie gospodarcze. Wszystkie te okoliczności wskazują na zasadność żądania, z jakim na drogę postępowania sądowego wystąpili powodowie.

Wobec prawomocnego postanowienia stwierdzającego zasiedzenie przez pozwanego z dniem 30 września 2007r. służebności gruntowej linii napowietrznej wysokiego napięcia 110 kV nr (...) (na działce numer (...) położonej w miejscowości B., dla której Sąd Rejonowy w (...) Wydział (...) prowadzi KW (...))powodom nie należy się wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania z tej nieruchomości, natomiast uzasadnione jest wynagrodzenie za korzystanie z gruntów zajętych pod trzy pozostałe linie

W ocenie sądu wynagrodzenie powinno być proporcjonalne do stopnia ingerencji pozwanego w treść prawa własności powodów. Urządzenia energetyczne nie wyłączają całkowicie gruntu z użytkowania przez właściciela. Oczywiście kolidują ze sposobem i możliwością lepszego zagospodarowania działki, jednakże nie w pełnym zakresie. W związku z tym, by ustalić wysokość należnego powodom wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości stanowiących ich własność, z wyłączeniem wynagrodzenia za zasiedzianą linię, Sąd dopuścił dowód z uzupełniającej opinii biegłego sądowego (k. 392-407).

Mając natomiast na uwadze wysokość należnego wynagrodzenia, Sąd podziela pogląd, zgodnie, z którym właściwą będzie kwota, którą posiadacz musiałby zapłacić właścicielowi, gdyby jego posiadanie opierało się na prawie. Konkretniej rzecz ujmując można stwierdzić, że wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy obejmuje to wszystko, co uzyskałby właściciel, gdyby ją wynajął, wdzierżawił lub oddał do odpłatnego korzystania na podstawie innego stosunku prawnego. Zastosowanie przy obliczeniu wysokości powinna mieć natomiast średnia stawka rynkowa i taka właśnie, wskutek dokonanych przez biegłego sądowego porównań na rynku nieruchomości, została w niniejszej sprawie przyjęta. Wynagrodzenie należne właścicielowi obejmuje cały okres, przez który posiadacz korzystał z rzeczy, w związku z tym uzasadnionym jest uwzględnienie żądania powodów w odniesieniu do rzeczywistego okresu, w jakim pozwany korzystał z nieruchomości. Ponadto zaznaczyć należy, że powstanie roszczenia o wynagrodzenie za korzystanie z cudzej rzeczy, jak i wysokość wynagrodzenia nie zależą od tego, czy właściciel w rzeczywistości poniósł jakiś uszczerbek, a posiadacz uzyskał jakąś korzyść. O wysokości należnego właścicielowi wynagrodzenia decydują stawki rynkowe za korzystanie z danego rodzaju rzeczy i czas posiadania rzeczy przez adresata roszczenia. Wynagrodzenie nie dzieli się na świadczenia okresowe, lecz jest należnością jednorazową za cały okres korzystania z rzeczy przez posiadacza bez tytułu prawnego (zob. orzeczenie SN z dnia 7 stycznia 1998r., CZP 62/97 i z dnia 7 kwietnia 2000r. IV CKN 5/00, LEX nr 52680).

Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów wynagrodzenie w kwocie wskazanej przez biegłego uznając, iż ustalone ono zostało przy zastosowaniu obiektywnych kryteriów. Biegły wskazał, że łączna wysokość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości za okres od maja 2001r. do grudnia 2015r. - wskazany w tezie dowodowej - powinna wynosić kwotę 8300zł.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd orzekł jak w pkt I wyroku na podstawie art. art. 224 § 2 k.c. w zw. z art. 225 k.c. w zw. z art. 230 k.c. w zw. z art. 352 § 2 k.c.

Zasadne było żądanie zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 8300zł od dnia wskazanego w pozwie, tj. od dnia 27 lipca 2011r. do dnia 31 grudnia 2015r. z dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty. Orzekając o powyższym miał na uwadze Sąd, że na podstawie art. art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Odsetki ustawowe stanowią, zatem rekompensatę uszczerbku majątkowego doznanego przez wierzyciela wskutek pozbawienia go możliwości czerpania korzyści z należnego mu świadczenia pieniężnego. Uzasadnionym było przyznanie powodom odsetek ustawowych zgodnie z żądaniem pozwu. Zasądzając odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty miał na uwadze Sąd, iż przepis art. 481 k.c. został znowelizowany ustawą z dnia 9 października 2015r. (Dz.U. 2015 poz. 1830) o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016r.

Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie, ponieważ kwoty, jakich powodowie dochodzili w pozwie nie zostały udowodnione tak co do zasady jak i wysokości (w zakresie ujemnych skutków agrotechnicznych oraz wyłączenia części

powierzchni posiadanych gruntów z produkcji rolnej). Nadto żądania te nie były spójne z wyliczeniami dokonanyymi przez biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości, którego wyliczenia oparte zostały na specjalistycznej wiedzy i które stały się podstawą wydanego w sprawie rozstrzygnięcia – o czym orzeczono w punkcie II sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie III i IV sentencji wyroku biorąc pod uwagę art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. Powództwo zostało uwzględnione tylko w niewielkiej części - około 9% w stosunku do żądania pozwu, zatem to strona pozwana utrzymała się ze swoim stanowiskiem w sprawie. Wobec tego Sąd, na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U.2013, poz. 490) oraz uwzględniając opłatę skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł - zasądził od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 3617zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w punkt III wyroku.

W punkcie IV Sąd, biorąc pod uwagę, iż powództwo zostało uwzględnione w minimalnym zakresie, nakazał ściągnąć od powodów na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gdańsku kwotę 2368,85zł tytułem pozostałych , nie pokrytych zaliczkami koszty wynagrodzenia biegłych sądowych R. K. i J. M. tymczasowo poniesione ze Skarbu Państwa (por. art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2014 roku poz. 1025 ze zm.).

ZARZĄDZENIE

1. (...).

2. (...);

3. (...).

(...)

(...)

.